

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улс болон Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк хоорондын Зээлийн хэлэлцээр соёрхон батлах тухай хуулийн төслийн талаар

1.Ерөнхий агуулга, зохицуулах харилцаа, зарчмын шинжтэй зохицуулалт:

Хуулийн төсөл нь 1 зүйлтэй бөгөөд тус зүйлд 2025 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдөр байгуулсан Монгол Улс, Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк хоорондын Зээлийн хэлэлцээрийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон батлахаар тусгасан.

Энэхүү Монгол Улс, Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк хоорондын Зээлийн хэлэлцээр нь Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.2 дахь заалтад заасан “гадаад улс, олон улсын байгууллага, гадаад улсын болон олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагаас авах зээлийн ерөнхий нөхцөлийн талаархи олон улсын гэрээ”-нд хамаарах тул Улсын Их Хурал соёрхон батлах хуулийн зохицуулалттай болно.

2.Тухайн харилцааг урьд нь хууль, эрх зүйн бусад актаар зохицуулж ирсэн байдал:

2025 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдөр байгуулсан Монгол Улс, Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк хоорондын Зээлийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах харилцаа тул тус харилцааг урьд нь хууль, эрх зүйн актаар зохицуулаагүй болно.

3.Хуулийн төслийг боловсруулахтай холбогдуулан хууль санаачлагчаас авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ:

Төслийг хэрэгжүүлэгч төрийн захиргааны төв байгууллагууд хамтран тус төслийн Зээлийн хэлэлцээг хийж, Монгол Улсын Засгийн газрын 2025 оны 08 дугаар сарын 13-ны өдрийн хуралдааны 12 дугаар тэмдэглэл, Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо 2025 оны 09 дүгээр сарын 29-ний өдрийн хуралдааны, Улсын Их Хурлын Төсвийн болон Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хорооны 2025 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн хамтарсан хуралдааны санал, дүгнэлт болон Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2025 оны 10 дугаар сарын 13-ны өдрийн 98 дугаар захирамжийг тус тус үндэслэн “Зүрх судасны үндэсний төв байгуулах төсөл”-ийн Зээлийн хэлэлцээрт Сангийн сайд Б.Жавхлан 2025 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдөр гарын үсэг зурсан.

4.Гадаад орны туршлага, бусад судалгаа, шинжилгээний тайлангийн дүгнэлт:

Уг хуулийн төсөлд тусгасан Монгол Улс, Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк хоорондын Зээлийн хэлэлцээрийн хүрээнд “Зүрх судасны үндэсний төв байгуулах төсөл”-ийн худалдан авалт, барилга угсралтын багц ажилд шаардагдах зардлыг санхүүжүүлэх бөгөөд Эрүүл мэндийн яам, Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк болон Улсын гуравдугаар төв эмнэлгийн зүгээс холбоотой бусад судалгааг хийж ажилласан.

ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улс болон Европын сэргээн босголт,
хөгжлийн банк хоорондын Зээлийн хэлэлцээрийг
соёрхон батлах тухай хуулийн төслийн талаар

1.Зохицуулахаар тусгасан харилцааны агуулга, зохицуулалтыг хэрхэн ойлгох тухай:

Хуулийн төсөл нь 1 зүйлтэй бөгөөд тус зүйл 2025 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдөр байгуулсан Монгол Улс, Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк хоорондын Зээлийн хэлэлцээрийг Монгол Улсын засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон батлахаар тусгасан.

Энэхүү Монгол Улс, Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк хоорондын Зээлийн хэлэлцээр нь Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.2 дахь заалтад заасан “гадаад улс, олон улсын байгууллага, гадаад улсын болон олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагаас авах зээлийн ерөнхий нөхцөлийн талаархи олон улсын гэрээ”-нд хамаарах тул Улсын Их Хурал соёрхон батлах хуулийн зохицуулалттай болно. /Төслийн танилцуулгыг хавсаргав/

“Зүрх судасны үндэсний төв байгуулах төсөл”-ийн тухай

Нэг. Төсөл хэрэгжүүлэх хэрэгцээ, шаардлага

Зүрх судасны шалтгаант нас баралт нь сүүлийн 20 жилийн хугацаанд Монгол Улсын иргэдийн нас баралтын тэргүүлэх (2024 онд 5789 нас баралт) шалтгаан болсоор байгаа бөгөөд тус шалтгаант нас баралтын 35% нь 45-65 насны буюу хөдөлмөрийн насны иргэд байна. Мөн иргэдийн дунд зүрх судасны өвчлөлийн эрсдэл, хүчин зүйлийн тархалт өндөр буюу хүн амын 75% нь зүрх судасны өвчлөлийн эрсдэлтэй байна.

Зүрх судасны өвчнөөр өвчилсөн хүмүүст Монгол Улсын хэмжээнд хийгдсэн нийт зүрхний мэс заслын 95%, судсан дотуурх оношилгоо, эмчилгээний 67%, хэм алдагдлын эмчилгээний 93%-ийг Улсын гуравдугаар төв эмнэлэгт дангаар гүйцэтгэсэн бөгөөд тус эмнэлгийн зүгээс 2024 оны байдлаар зүрхний нээлттэй нийт 425 мэс засал хийсний 120 нь хүүхдийн мэс засал байна.

Зүрх судасны үндэсний төв байгуулах хэрэгцээ, шаардлагын талаарх тандан судалгаагаар 2030 он гэхэд манай улсын зүрх судасны тусламж, үйлчилгээний шаардлага 2.6 дахин нэмэгдэхээр тооцоологдсон байна. Ялангуяа Улсын гуравдугаар төв эмнэлгийн Зүрх судасны үндэсний төвийн дангаар, эсвэл давамгайлан үзүүлдэг зүрх судасны мэс засал 0.87 дахин, зүрх судсан дотуурх мэс засал 1.45 дахин, ахисан түвшний зүрх судасны оношилгоо, эмчилгээ 2.6 дахин тус тус нэмэгдэхээр байна.

Улсын гуравдугаар төв эмнэлгийн одоогийн барилга нь 1985 онд ашиглалтад орсон бөгөөд зүрх судасны тусламж, үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх хүрээнд стандартыг өндөр түвшинд хангах шаардлагатай ахисан түвшний мэс засал буюу хүүхдийн хүнд хэлбэрийн хавсарсан гажгийн мэс засал, судсан дотуур зүрхний хавхалга суулгах мэс заслуудыг халдвар хамгааллын дэглэмийг нарийн мэргэжлийн, аюулгүй түвшинд хийж гүйцэтгэх шаардлагатай байна.

Хоёр. Төслийн санхүүжилтийн хэмжээ, нөхцөл, хамрах хүрээ

Төсөл хэрэгжүүлэгч: Эрүүл мэндийн яам

Төсөл хэрэгжих хугацаа: 2025 он–2029 он /5 жил/

Төслийн санхүүжилт:

- Барилгын ажлын зардал: 34.9 сая ам доллар;
- Тоног төхөөрөмж, сургалт, барилгын хяналтын зардал: 22.5 сая евро.

“Зүрх судасны үндэсний төв байгуулах төсөл”-ийг Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк /цаашид “ЕСБХБ” гэх/-аас олгох 34.9 сая ам.долларын зээлийн хөрөнгө болон Люксембургийн Их Гүнт Улсаас олгох 22.5 сая евро /~26.3 сая ам.доллар/-ийн буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөөд байна.

ЕСБХБ-аас санал болгож буй зээлийн хөрөнгө нь баталгаат овернайт санхүүжилтийн хувьсах хүү /SOFR/ дээр 1.6 хувийн нэмэгдэлтэй, 4 жил үндсэн

төлбөрөөс чөлөөлөгдөх, 18 жилийн хугацаатай бөгөөд хөрөнгө нөөцлөн баталгаажуулсны хураамж жилийн 0.5 хувьтай тэнцүү байна.

Гурав. Бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт туссан байдал

“Зүрх судасны үндэсний төв байгуулах төсөл” нь хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт дараах байдлаар туссан болно:

- ““Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа”-ны 2.2.15-д “Хүн амын дунд зонхилон тохиолдож байгаа халдварт бус өвчний үеийн тусламж, үйлчилгээг сайжруулах зорилгоор олон улсын жишигт нийцсэн төвийг төрөлжүүлэн байгуулна (**Зүрх судасны төв, ...**).” гэж;

- “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 2.3.2.1-д “Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулж, орон нутгийн нэгдсэн эмнэлгийн чадавхыг бэхжүүлж, зарим тусламж, үйлчилгээний төвүүдийг төрөлжүүлэн байгуулна. /...**Зүрх судасны үндэсний төв**” гэж;

- “Монгол Улсын хөгжлийн 2025 оны төлөвлөгөө”-ний 3.1.2.3-т “**Зүрх, судасны үндэсний төвийг барих**” гэж тус тус туссан.

Дөрөв. Төслийн хүрээнд хийгдэх ажил, хүрэх үр дүн

Тус төслийн хүрээнд нийт 120 ортой эмнэлгийг барьж байгуулахаар төлөвлөсөн бөгөөд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ:

1.Зүрх судасны үндэсний төвийн барилгыг барих: Барилгын хувьд Улсын гуравдугаар төв эмнэлгийн үндсэн барилгад холбоотойгоор тус эмнэлгийн эзэмшлийн газарт барина;

2.Тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл: Одоо хэрэглэж байгаа тоног төхөөрөмжийг шилжүүлэн байрлуулах ба зайлшгүй шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг шинэчилж, шинээр худалдан авна;

3.Сургалт: Шинэ барилга, тоног төхөөрөмжийн орчинд ажиллах сургалт зохион байгуулагдахын зэрэгцээ улсын хэмжээнд зүрх судасны эмч, мэргэжилтнүүдийг чадавхжуулах сургалтуудыг үргэлжлүүлэн зохион байгуулна.

Шинэ барилга баригдсанаар мэс заслын өрөө 2 дахин, зүрх судсан дотуурх мэс заслын өрөө 2 дахин, үзлэгийн өрөө 3 дахин, оношилгооны өрөө 3 дахин нэмэгдэх ба бие даасан яаралтай тусламж, ахисан түвшний дүрс оношилгоо, өдрийн эмчилгээ, сэргээн засах эмчилгээний хэсэгтэй болно. Иргэд, эмчлүүлэгчид, эмнэлгийн хог хаягдлын урсгал 100% тусгаарлагдахаар зураг боловсруулагдсан нь ялангуяа халдварын эрсдэлийг эрс бууруулах юм. Мөн лаборатори, дүрс оношилгооны хэсэг, хоол, ариутгал зэргийг давхардуулан бий болгох шаардлагагүйгээр эмнэлгийн үндсэн тусламж, үйлчилгээний тоо хэмжээ, төрлийг нэмэгдүүлэх боломж олгох юм. Эмнэлгийн дотоод урсгал халдвар хамгааллын аюулгүй байдлыг бүрэн хангасан зөв урсгалтай байснаар эмчлүүлэгч нар тав тухтай орчинд аюулгүй, эрсдэлгүйгээр тусламж, үйлчилгээ авах, мэргэжилтнүүд эрсдэлгүйгээр тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх таатай орчин бүрдэх болно.

Тав. Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлтэй нийцсэн байдал

Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.4 дэх заалтад зааснаар Засгийн газрын өрийн нэрлэсэн дүнгээр илэрхийлэгдсэн үлдэгдэл нь тухайн жилийн оны үнээр тооцсон дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 60 хувиас хэтрэхгүй байхаар хуульчлагдсан. Эдийн засаг 2026-2028 оны хооронд харгалзан 5.7 хувь, 6.3 хувь, 6.5 хувиар тус тус өсөж, Монгол Улсын 2026 оны төсөв, 2027-2028 оны төсвийн төсөөлөлд тусгагдсан гадаад зээлийн хөрөнгийг авч ашиглах тохиолдолд нэрлэсэн дүнгээр илэрхийлэгдсэн Засгийн газрын өрийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь 2026 онд 43.8 хувь, 2027-2028 онуудад 42 орчим хувьтай байхаар тооцоологдсон. Ингэснээр дунд хугацаанд Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан Засгийн газрын өрийн тухай төсвийн тусгай шаардлага болон дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн хязгаарыг хангахаар байна.

---o0o---